

JIBBE WILLEMS

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #416
© 2017, Jibbe Willems
Eerste druk 2017

ISBN 978-94-6076-4??-?
NUR 307

Niets uit deze uitgave mag worden opgevoerd of
verveelvoudigd zonder schriftelijke toestemming
van de schrijver en De Nieuwe Toneelbibliotheek

No part of this book may be reproduced in any
way without written permission from the writer
and De Nieuwe Toneelbibliotheek

De Nieuwe Toneelbibliotheek bestaat uit
Anne de Loos
Connie Nijman
Ditte Pelgrom
Redacteur: Fleur Feij

Typografie en basis lay-out
Connie Nijman
Printwerk
Hollandridderkerk, Ridderkerk

info@denieuwetoneelbibliotheek.nl
Postadres
De Nieuwe Toneelbibliotheek
Willem Beukelsstraat 42
1097 CT Amsterdam

Dit boekje is online te bestellen op:
www.deniuwetoneelbibliotheek.nl

GEEF RIO MAAR DE SCHULD

DE NIEUWE
TONEELBIBLIOTHEEK

Personages

GINA

ANDY

HANK

VADER *gespeeld door Andy*

MOEDER *gespeeld door Hank*

Andy bindt de riem om zijn arm, trekt aan.

ANDY

Pijn is betrouwbaar.

De wereld is verwarrend
de tijden onzeker
de mensen om je heen
kunnen je in één vingerknip verraden,
maar er is één ding
waar je altijd op kan vertrouwen.

Pijn.

Een goede vriend.
Een ankerpunt
in woedende golven.
Het enige zekere
in mijn jeugd.

Nu nog misschien.

Onvermijdelijk.
Onverzettelijk.
Onverstoortbaar.

Pijn.

Het geeft kracht
het scherpt je
het houdt je alert.

Het leert je belangrijke lessen.

Over familiebanden.
Over liefde.
Over verraad.

Want uiteindelijk weet je één ding zeker
en dat is dat iedereen je
vroeger of later teleur zal stellen.

De pijn heeft me veel geleerd.

Ik ben er dankbaar voor.

Het enige nadeel van pijn
is dat het pijn doet.

Maar ach.

Daar vinden we wel wat op.

*Hij slaat op zijn arm om de aderen op te doen
bollen.*

GINA

Ik vind Andy steeds vaker thuis
met zijn riem in zijn handen
en zijn broek op zijn knieën.

Alsof halverwege het uitkleden
de stroom bij hem is uitgevallen.

Staat 'ie met lege blik uit het raam te staren.

Naar weet ik veel wat.
Ontastbare shit.
Dromen.

Je hebt geen fuck aan dromen.

Spullen.
Ervaringen.
Concreet.
Als beton.

Daar heb je wat aan.

Geen fantasie over de toekomst
maar iets dat echt is
in het nu.

Je kan niet wonen in dromen.

Ik ben te oud voor verbeelding.

Of bijna dan,

ik heb nog wat goede jaren in me.

Als ik later groot ben...
dat later is al een tijd geleden
aan mij voorbij gegleden.

Later is vroeger.

Ach wat.
Ik ben helemaal niet te oud
flikker op
wie zegt dat.

Hij.
Hij is oud.
Andy.

Dat is niet erg, voor een man,
leeftijd doet er niet zoveel toe,
maar je moet het wel compenseren.
Met, weet ik veel, iets.

Spullen.
Ervaringen.
Concreet.
Als beton.

Geen dromen.

Hij staat naast de glazen tafel
naar buiten te staren,
riem in zijn handen,
zijn buik een weke klomp deeg

10 Geef Rio maar de schuld

zijn lul weinig meer
dan een pisbuis met voorhuid.

Alsof zijn eikel uit pure schaamte
of afkeer van het lichaam
waarmee het is verbonden,
de buikholte ingekropen is.

De ballen weer
– als voor de indaling –
omhoog getrokken zijn.

Met deze man ben ik getrouwd.

Ja.
We maken allemaal weleens fouten.

Of.
We maken allemaal weleens keuzes
die met de jaren
afslijten tot fouten.

Niet mijn schuld.

Niet mijn schuld.

Niet mijn grote schuld.

Ik had die riem, die,
die nu slap, impotent in zijn hand hangt,
die had ik tussen mijn tanden,
die trok ik grommend
door de lussen van zijn broek,

11

die spooft ik op de grond, ik beet
zijn rits open nam hem, opgezwollen trots
helemaal hard kloppend in mijn mond
geil
ontvankelijk voor hem
voor alles
ik was al zo lang niet meer zo geil geweest...

Daarna keken we naar buiten
samen
over het strand
over de baai van Guanabara
waar Rio in weerspiegeld werd.

Het licht van Rio de Janeiro.

Dat al doofde op het moment
dat de wielen van het vliegtuig loskwamen
van het asfalt van het Aeroporto Internacional.

Het is niet eens zo lang geleden
maar het lijkt een eeuwigheid
een ander leven.

Een ander leven waarin alles goed is.

Zelfs ons huwelijk.

Hier zijn wij niets,
ja, ongelukkig,
maar verder maar heel weinig.

Daar zijn we iemand anders,

daar leven we.

Daar is hij energiek,
zijn lichaam is gespierder zelfs
niet de zoutzak die hij thuis is.

En ik voel me daar
niet zo mislukt.

Waar zit dat punt waarop
een beloftevolle toekomst
kantelt, een mislukt heden wordt?

Is het te laat?
Bén ik mislukt?

Was Rio uitstel van executie
of is het de mogelijkheid van een uitweg?

'Andy?'

Hij hoort me niet.
Of hij wil me niet horen.
Hij blijft naar buiten staren
of misschien
wel naar zijn spiegelbeeld
in het donkere glas.

Misschien is dat nog veel treuriger.

Welke man wil nou
zijn eigen verval bestuderen?

'Andy?'

Hij snurkt.
Maakt een snurkachtig geluid.
Is hij staand in slaap gevallen
ogen open
net een koe?

En wij twee slaapwandelaars
toevallig in hetzelfde huis beland
slaapwandeland naar het einde.

Nee.

Het is Rio
of de rot.

En wij vertonen allebei al
tekens van bederf.

Vooral Andy.

'Andy?'

Hij draait zich langzaam om,
kijkt mij aan
nee
kijkt mijn richting op
zonder me echt te zien.

'Luister Andy,
we moeten even praten.'

HANK

Ik heb drie kilo kipfilet gekocht.

En thuis heb ik een uur lang
met de vlakke hand, zó,
tegen dat roze vlees staan slaan.

Péts.

Péts.

Péts.

En met elke klap werd ik een beetje rustiger.

Péts.

Péts.

Péts.

Ik wilde doorslaan tot het vlees kneusde,
tot mijn handen rauw waren,
tot vlees en handen rauw en teder waren
alsof ik liefde in een kipfilet kon slaan.

Maar niks, rauw en teder.

Niks liefde.

Taai.

Drie kilo droge, taaie, schrijnende kipfilet.

Péts.

Péts.

Péts.

Het is het geluid
dat een blote kont maakt
wanneer je erop slaat.

Ik heb een vriendin.

Of, nou ja.

Ze is getrouwd
dus ik weet niet of vriendin
de officiële term is.

We benoemen het niet zo
tussen ons.

Maar ze komt wel langs
op gezette tijden.
En dan neuken we.

Altijd op z'n hondjes.

Ze kijkt me nooit aan.

Misschien omdat ze zich schuldig voelt.
Misschien omdat ik
haar aan iemand doe denken.
Misschien omdat ze me lelijk vindt.
Misschien.
Misschien gewoon
omdat ze het zo het lekkerst vindt.

Ik ook.

Ik heb liever ook niet
dat een vrouw mijn gezicht ziet
wanneer ik haar neuk.

Ik ben bang dat ze afkeer zal zien.

Dat is dan afkeer van mezelf,
maar leg dat maar eens uit
terwijl je in iemand zit.

Ik probeerde laatst iets.

Dom, natuurlijk,
op een gegeven moment kom je op een leeftijd
dat je geen nieuwe dingen meer moet proberen,
zeker niet in bed.

Ik had het in een film gezien.
In een pornofilm.
Ik kijk de laatste tijd veel porno.
De laatste tijd...
Ik kijk veel porno.
Stukjes en beetjes hoor,
nooit een hele film,
maar toch. Veel.

Niet als mijn dochter bij mij logeert.
Daantje.
Als ze bij me mag logeren tenminste.
Dat mag nu even niet.
Maar, dan doe ik het dus niet.
Porno.
Dan niet.

Dat wil d'r moeder niet hebben.
En ik vind het ook een beetje raar.

Dus dan doe ik het stiekem.

Of nou ja,
ik doe het natuurlijk altijd stiekem
het is niet echt een bezigheid
voor open gordijnen
het is toch best privé
rukken
maar nou goed
doet er niet toe
ik had iets gezien
en ik deed het na.

Niet eens vreselijk wild.

Ik sla haar
op de billen.
Op haar roze kipfiletjes.

Péts.
Péts.
Péts.

In de film was het genoeg
om de actrice gillend klaar te doen komen.

In het echte leven
niet.

Terwijl mijn vingers zich op haar kont

aftekenen,
stapt ze het bed uit
trekt ze haar rok weer omlaag
en vertrekt ze
zonder een woord.

Niet helemaal de erectie waarop ik had
gehoopt.
Reactie.
Bedoel ik.

Ik had achter haar aan kunnen gaan
maar ik was naakt
en het was ook zonde van de erectie.

Heb mezelf maar klaar gemaakt.
In de wasbak.

Péts.

Ik probeer een goed mens te zijn.

ANDY

'Andy?'

Het is Gina.

Ik heb haar niet binnen horen komen.

Ik zweef de laatste tijd
wel vaker uit de tijd weg.

Ik heb een paar
kleine
probleempjes.

Maar daar wordt aan gewerkt.

Of
in ieder geval
wordt erover nagedacht.

'Andy?'

Het is Gina.

Ik heb haar niet binnen horen komen.

Of was ze er al?

Ik krijg me de vinger d'r niet echt achter.

De laatste tijd
heb ik steeds meer het gevoel

dat ze achter een sluier verdwijnt
of misschien was dat al heel lang zo
begin ik het alleen nu pas te zien.

'Andy?'

Het is Gina.

Ik heb haar niet binnen horen...
...wacht...
...hoe lang staat ze daar al?

Ik draai me om en kijk haar aan.
Ze is adembenemend mooi.

Elke keer als ik haar zie schiet er weer
elektriciteit door mijn ballen.

Ik dacht dat Rio ons zou helpen
ons huwelijk
dat het beter zou worden.

En dat was ook zo.
Even.

Ik kan me niet herinneren
wanneer ze me
vóór Rio
voor het laatst gepijpt heeft.

Wanneer ze zich
vóór Rio
voor het laatst aan mij vast gegrepen heeft

alsof ze anders
van de aarde zou vallen.

Die gretigheid
ik had gehoopt dat die terug zou zijn
maar ik ben bang
dat ze die in Rio heeft achtergelaten.

Misschien wel voorgoed.

'Luister Andy,
we moeten even praten.'

Het komt allemaal een beetje
traag
bij me binnen.

De lucht hier is dik
onzichtbare stroop
misschien is de airco kapot.

'Andy, ga even zitten,
er moeten me wat woorden van het hart.'

Dat is vreemd
ik dacht dat ik al zat,
ik ben blijkbaar opgestaan.

'Schrik niet, Andy,' zegt ze,
'ik ga niet bij je weg.'

Is dat een optie dan?

Natuurlijk is het een optie.
Misschien moet ik eerder verbaasd zijn
dat ze nog bij me is.

Misschien is dat het wonder.

Misschien moet ik meer vitamines eten
misschien dat ik dan...
iets...

'Ik ga niet bij je weg,
maar er moet wel wat gebeuren,
vind jij ook niet?'

Ja.
Dat vind ik ook.
Er moet wel wat gebeuren.
Denk ik.
Wat moet er dan gebeuren?

Ik weet het niet.

Waar hadden we het over.

'Andy?'

Gina.

Ik heb haar niet binnen horen komen.

Gina.

Elke keer als ik haar alleen al ruik

vult mijn zwellichaam zich
met vloeibaar staal.

Heet en hard.

Gina.

Man. Ik kon me niet voorstellen
dat ze voor mij koos, toen,
zij was zeventien met alles d'r op en d'r aan,
tieten, kont, lippen waarin je weg kon zakken,
zij was zeventien en al een fatale vrouw.

Ik was twintig en nog steeds een kleuter.
Maar ze wilde mij. Geen idee waarom.
Ze kon iedereen krijgen die ze wilde,
maar ze koos mij,
de nerd, te dik, vet haar, een bril.

Onzichtbaar voor de meeste vrouwen,
behalve voor haar. Ze wilde mij.

En ze kreeg mij, natuurlijk kreeg ze mij,
welke mot biedt weerstand aan de vlam?
Welke vlieg gaat tegen de orkaan in?
Welke mier wil niet in de honing verzuipen?

Ja ja, ik ben een insect, ik weet het,
en zij vast en zeker een spin,
maar haar web is zo zacht
dat ze me elke dag wel op mag vreten.

Ik heb haar alles beloofd, natuurlijk.

Ik heb haar de wereld beloofd,
ik heb haar de toekomst beloofd,
ik heb haar de maan en de horizon beloofd.

En zij geloofde alles.
Geloofde, verleden tijd,
want het geloof is uitgedoofd,
ik zie het in haar ogen.

'Andy, of het slim was, vraag ik je,
was het slim voor jou te kiezen?
Want de wereld is een rotplek, Andy,
ik hoef maar één veilig stukje, daarbinnen,
en als jij dat niet voor me kan verzorgen,
dan moet ik misschien op zoek
naar een alternatief, lieverd.'

Ze drijft steeds vaker
steeds verder weg.

En hoe meer ze weg drijft
hoe harder ik achter haar aan spartel.

En het is drijfzand. Hoe harder ik spartel
hoe sneller ik zink.

Ook al haal ik haar in,
wij twee kan maar op één manier eindigen,
en dat is dat ik verdrink.

Op een dag zal ik verzuipen.

Ik weet het

ik weet het
het kan me niks schelen.

Maar: ik verzuip liever morgen dan vandaag,
wie weet hoe lang ik kan blijven watertrappelen.

Dus ik moet mijn beloftes nakomen,
ze heeft recht op de toekomst,
de wereld, de maan en de horizon.

Ik kijk haar aan
open mijn mond
mijn woorden zijn vissen
die traag naar haar toe zwemmen.

Ik zeg: 'Wat kan ik voor je doen, schatje?'

En met die woorden weet ik
dat ik een blik ramspoed opentrek.

Maar liever word ik bezocht door ramspoed
dan door haar verlaten.

Gina, Gina, Gina...

Wat doe ik nou fout?

HANK

Vroeger stal ik dingen van mijn vader
en dan nam mijn broer de schuld op zich.

Ik de misdaad, hij de straf.

Ik heb nooit begrepen waarom.

Ik hou van mijn broer, of,
ik ben hem dankbaar, echt,
maar ik ben niet graag dankbaar.

Ik ben bang
dat ik een grote schuld bij hem heb opgebouwd
en dat hij op een dag
met de rekening komt.

Ik heb al genoeg schulden.

Jezus.

En niet bij de bank of de belastingdienst ofzo.

Ik heb schulden die je 's nachts afsluit.

Schulden die je niet
met een afbetalingsregeling kunt fixen.

Schulden met een pond van je eigen vlees
als boeterente.

stilte

Ik probeer een goed mens te zijn.

Een goede vader voor Daantje
een goede ex voor mijn ex,

een goede zoon voor mijn ouders.

Dat vind ik belangrijk.

Al krijg ik er niet veel voor terug.

Ik doe mijn dochter beloftes
die ik niet na kan komen,
ben een teleurstelling
in de ogen van mijn ouders,
kan geen woord zeggen
of mijn ex vat het verkeerd op.

Ergens is er iets misgegaan,
ergens is mijn geluk
– en ik heb het zeker wel gehad
ooit, geluk -
ergens is het opgehouden.

Ik weet niet goed
of ik dat wel verdiend heb.

Of waaraan.

stilte

Ik zoek alleen maar wat warmte.

Misschien op de verkeerde plekken
of bij de verkeerde mensen, ja, goed,
maar wat ik zoek blijft hetzelfde.

Alleen maar wat warmte.

>stilte

Ik spoel mijn kwak door de gootsteen
ga naar de supermarkt
en koop drie kilo kipfilet.

stilte

Soms druk ik mij in de tram
even tegen iemand anders aan.

Man of vrouw,
dat maakt eigenlijk niet uit,
dik dun oud jong,
als het maar een mens is
als het maar menselijke warmte uitstraalt.

Om even te voelen hoe dat voelt:
iemand anders,
zonder bijbedoelingen
zonder bijgedachten
zonder dat ik iets van die ander wil
of die ander iets van mij.

Warmte.
Zonder voorwaarden.

De wereld is een koude plek.
En hoe dikker je je aankleedt
hoe kouder die wordt.

En draaien doet 'ie ook,
die wereld. Door en door.

>Te snel voor iemand die
nou ja
ik heb soms het gevoel
dat ik niet echt mee kom.

Dat het te snel gaat.

Dat ik stil sta
dat ik niet mee draai
en dat de mensen
me aan alle kanten inhalen.

De Duitsers hebben een term,
Gemeinsam Einsam,
samen alleen.

- hoofdletters?

We zijn allemaal samen.
We zijn allemaal alleen.

Sinds ik uit mijn moeder ben komen kruipen
is mijn enige verlangen nog
weer met een ander wezen één te worden.

Tegen de kou.
Tegen het draaien.

Iemand tegen wie
ik mijn laatste woorden kan zeggen
wanneer ik sterf.

Iemand die het niet alleen hoort
wanneer ik praat

maar iemand die mij ook verstaat.

*benzame regel,
kunnen we hier
iets op verinneren?*

(hoeft niet perse hoor)

GINA

'Luister, Andy, we moeten even praten.'

Geen zin die een man graag hoort,
zeker niet uit de mond van een vrouw,
en al helemaal niet van zijn eigen vrouw,
maar als hij niet reageert
op non-verbale aanwijzingen
– en welke man reageert er nou wél op
non-verbale aanwijzingen? –
dan is het tijd voor drastischer maatregelen.

'Andy, ga even zitten,
er moeten me wat woorden van het hart.'

Hij gaat zitten, kijkt me aan,
met zijn zweterige ogen, ja,
heel vreemd, hij heeft zweterige ogen,
vroeger dacht ik
dat het een gevoelige jongen was,
omdat zijn ogen altijd vochtig waren,
dat hij dingen zag en voelde
die ik niet zag en voelde,
maar niet lang na ons ja-woord zag ik het:
het zijn geen tranen, het is transpiratie,
hij zweet uit zijn oogballen.

Dat is één van die dingen
waar je mee moet leren leven
wanneer je bent getrouwd, denk ik,
of één van die druppels
die allemaal de laatste kunnen zijn.

>Hoe groot je emmer ook is
d'r zal altijd één druppel de laatste zijn.

Dat kan ook.

'Schrik niet, Andy,' zeg ik, 'ik ga niet bij je
weg.'
En ik denk erachter aan 'nog niet, tenminste',
'maar er moet wel wat veranderen, vind jij ook
niet?'

Hij haalt zijn schouders op.
Dat kan je ontmoedigend vinden, als vrouw,
een man die zijn schouders ophaalt,
je kan het verwarren met onverschilligheid,
maar een man die zijn schouders ophaalt
dat is een man die in de war is.

En een man die in de war is
die kan je sturen,
die kan je vertellen wat hij moet doen.

Dat zei m'n ma altijd.

Bommetje vol wijsheid, die vrouw.

Ze zei ook altijd:
'liefde is net een kutje
hoe meer je 't gebruikt
hoe eerder het verwelkt'

en zij kon het weten, zei ze,
of wou ik het bewijs soms zien?

En m'n pa zei altijd *geen dubbele punt*
'het leven is net m'n lul, keihard!' *geen hoofdletter*

Geen filosofen die twee
maar ze hadden wel gelijk
schoonheid verwelkt
en het leven is hard.

Je kan nergens op vertrouwen.
Behalve misschien op geld.

Dat zat er al vroeg in ja.

Dat heeft niets met hebzucht te maken
maar alles met onafhankelijkheid.

Want een omhelzing kan je niet vreten
en in een lul kan je niet wonen.

M'n ma zei ook: 'Als je *hier gold?* nou nog IQ had,
dan waaide je vanzelf vooruit in de wereld,
mensen met IQ, die hoeven d'r niks voor te
doen,
die krijgen het cadeau, de elites,
en wij mogen creperen.'

Maar ik heb geen IQ, ma.

'Nee, jij hebt geen IQ.
En als je nou nog een kerel was,
dan kon je met je klauwen werken,
maar d'r zit geen arbeider in jou,
tenminste, niet dagelijks, haha,

en ook geen inbreker, dus tja,
geen kracht en geen IQ,
dan moet je slim wezen.

En ik weet het, het klinkt hopeloos ouderwets,
maar ook in de eenentwintigste eeuw
moet je vreten om te leven, en vreten, liefje,
dat kost nog altijd geld. Dus trouw slim.
Trouw een vent niet om de liefde,
maar trouw iemand die geld heeft
of goede vooruitzichten op geld,

Gelukkig ben je mooi,' zei ma,
'in het juiste licht en met de goeie verf op je
gezicht,
mooi geeft je een voorsprong, eventjes
een jaar of twintig, vijftwintig.

Zorg in ieder geval
dat je voor je dertigste onder de pannen bent,
een kerel met IQ en met ambities,
én: in gemeenschap van goederen.'

'M'n moeder,' zei ze, 'had fouten gemaakt,
en je moet altijd luisteren
naar mensen die fouten hebben gemaakt.
Die weten wat je niet moet doen.
Succesvolle mensen hebben geen idee,
succesvolle mensen hebben geluk gehad,
goede raad van succesvolle mensen
is net zo betrouwbaar
als handlezen of kaartleggen,
succesvolle mensen,

je hebt er niks aan, qua advies,
maar de mensen
die van fouten aan elkaar hangen,
zoals mijn moeder, de mislukkelingen,
daar kan je maar beter naar luisteren,
want die weten wat je niet moet doen.'

'Wat voor fout heb jij gemaakt dan, mamma?'

'Jou,' zei ze, 'ik heb jou gemaakt.'

En daar moet je het dan maar mee doen, als
dochter.

'Ik neem het jou persoonlijk niet kwalijk hoor,
liefje,' zei ze, 'maar toen ik jou kreeg,
kon ik niet meer weg.'
Dat zijn van die dingen. Veel mensen denken
dat een huwelijk een gevangenis is,
maar dat is het niet,
misschien voor een kerel,
maar nooit voor een vrouw die weet wat ze wil
en een stem in d'r strot heeft.
Maar kinderen, liefje, dat is Alcatraz, dat is...
een maximaal beveiligde inrichting,
tbs met dwangverpleging zonder kans op gratie.
Begin d'r maar niet aan, lieverd, kinderen.'

Was ik ook niet van plan.

Ik heb een doorlopend abonnement
op de abortuskliniek; *— punt bloema?*
liever een kermis aan mijn lijf dan in mijn lijf.
En als ik ooit maar even twijfel,

ik hoef maar aan mijn moeder te denken
om spontaan een miskraam op te wekken.

Een wandelende breinaald, die vrouw.

Toch was er wel een soort van
liefde tussen ons hoor,
de peper is niet zo heet als 'ie gegeten wordt,
al is liefde net een kutje,
uiteindelijk droogt het altijd op.

Mijn moeder zei dat ik geluk had,
omdat ik mooi was, ik zou d'r wel komen,
in het leven,
ik hoefde alleen maar slim te kiezen.

Nou.

Ik heb gekozen.
Maar of het slim was?

De keuze zit tegenover me,
met zijn zweterige ogen
en zijn schouderophalen.

'Andy, of het slim was, vraag ik je,
was het slim voor jou te kiezen?
Want de wereld is een rotplek, Andy,
ik hoef maar één veilig stukje, daarbinnen,
en als jij dat niet voor me kan verzorgen,
dan moet ik misschien op zoek
naar een alternatief, lieverd.'

Zijn ogen worden groot,
beginnen nog harder te zweten
en hij wordt bleek, bleker dan hij altijd al is.

Tien jaar al, zijn we samen,
tien jaren die steeds langer duren,
tien jaar waarin er wat er aan liefde
bij mij weg lekt
dubbel bij hem lijkt aan te komen.

Dat is vaak zo.
Doet een vrouw een stap achteruit,
dan begint een man
twee keer zo hard te rennen.

Zo vermoeiend.

Andy.
Onze relatie was redelijk genoeg, in het begin,
maar achteraf... ach, achteraf.
Achteraf is iedereen helderziend.
Maar toen, voor wat er was,
voor wie we waren, leek hij de goede keus.

En in het begin had het ook wel iets,
wij samen,
er was iets dat je, ach,
als je het dan toch iets moet noemen,
er was wel iets dat je liefde noemen kan.

Hij was slim, had potentie, vooruitzichten.
En ik was mooi.
Het was een logische combinatie.

>Nu ben ik nog steeds mooi en hij... hij is
accountant.

En ik ben nog steeds mooi.
Ik zit nog nét aan de goede kant van de dertig.
Ik heb nog hoop en dromen voor de toekomst.

Dus er moet nu wel iets gebeuren.

'Er moet nu wel iets gebeuren, Andy,
hoor je dat? Ik bedoel, tien jaar, dat is best lang,
de meeste mensen redden dat niet eens.
Tien jaar. Gefeliciteerd,
maar d'r zit wel steeds minder toekomst in.
Nee, wees niet bang, ik heb geen ander,
ik ben je trouw, maar ik weet niet hoe lang
nog.'

In zijn paniek zie ik een sprankje opluchting;
dat ik mijn heil nog niet elders heb gezocht
is voor hem de kans dat alles toch nog goed
komt.

Ik ben trouwens niet trouw, nee,
trouw is niet iets wat je gratis krijgt, vind ik,
trouw moet je verdienen.

En Andy verdient mijn trouw
al een hele tijd niet.

Ik heb me daar best een beetje,
hoe noem je dat, schuldig?, over gevoeld,
dat ik een ander heb, een affaire,

als je het op z'n Frans uitspreekt
klinkt het toch minder erg,
une affaire, dan heeft het gelijk iets chics,
maar eigenlijk heeft hij het aan zichzelf te
danken.

Dat is een inzicht dat ik nog niet zo lang heb,
ik nam het mezelf een beetje kwalijk
maar eigenlijk volg ik ook maar gewoon mijn
hart.

Iedereen heeft toch recht op een stukje geluk?

Energie, levenslust, geilheid, jeugd?

Vooruitzichten?

En dat gun ik Andy ook, echt waar,
ik ben geen heks. Sterker nog, als Andy
alsnog zijn vooruitzichten waar kan maken
als hij uit de beperking kan breken
waar hij ons allebei in gestopt heeft, dit leven,
dan huppel ik vrolijk weer die monogamie in.

'Ik ga je zeggen, Andy, wat je kan doen
om ervoor te zorgen dat het weer goed is,
tussen ons.
Het is niet zo moeilijk. Je moet gewoon...
gewoon een beetje minder een loser zijn.

We moeten weg hier, weg uit deze regen en kou,
op naar een leven waar niets meer hoeft,
niets moet, maar alles gewoon mag,

dat wil ik. En dat kan best met jou, Andy,
ik hoef niet per se een ander,
maar er moet wel iets veranderen.

Dus Andy, neem me mee, weg uit dit leven,
neem me mee naar Rio, voor altijd
en ik laat alles achter, mét jou.

En anders wil ik een kans op een tweede kans,
anders laat ik jou achter,
met niks.

Dus Andy,
ik wil Rio terug.

Ik wil Rio.'

ANDY

'Luister broertje, je moet naar me luisteren,
ik heb een plan, een goed plan,
een plan dat ons geld op kan leveren,
dat klinkt goed, toch, geld?'

Hank zit tegenover me, mijn broertje,
het zondagskind,
de jongen met de kop en het lijf en de lach,
de jongen die alles
in zijn schoot gesmeten kreeg,
alles waar ik voor moest vechten.
Ik heb hem zo vaak geslagen, vroeger,
ik heb zo hard geprobeerd
het geluk eruit te slaan,
en toch
blijft hij onvoorwaardelijk van me houden,
als een hond waar je de trouw in ramt.

Hij kijkt me aan, Hank, met z'n hondenogen,
drinkt van z'n bier met z'n hondenbek,
spitst z'n hondenoren als ik het over geld heb,
geld, ja, hondje, dat klinkt goed, hè, geld.

Misschien is dat het, wil ze een hond, Gina,
is dat hele verhaal over Rio onzin,
gaat het daar niet om,
misschien wil ze helemaal niet weg
maar heeft ze alleen iets nodig
om af en toe te kunnen knuffelen.

Omdat het mij nooit gelukt is

om haar een kind te geven,
misschien is dat het, dat doet iets, met vrouwen,
geloof ik, ik heb geen idee, ik snap het niet,
ik kan de logica niet vinden. Dus kan ik maar
beter doen wat ze van me vraagt.

Het ding is, als accountant, weet je,
er zit logica in.
Samenhang. Je kan dingen optellen.
Horizontaal, verticaal,
zolang je de lijntjes volgt,
zolang je in het juiste vakje kijkt,
komt alles in orde.

Elke dag een optelsom en het geheel:
dat is altijd de som der delen.
Niks meer en zeker niks minder.
Het is schoon. Netjes. Zuiver. Rationeel.
Absoluut.

Dat zijn dingen die zijn.
En dingen die zijn,
die zijn helder. Snap je?

Maar mijn leven...
geen optelsom, ik kan het lijntje niet volgen
naar het juiste vakje, ik ben niet...
mijn afzonderlijke delen maken geen geheel.

Mijn afzonderlijke delen lijken niet
in verbinding met elkaar te staan.

Dat zijn dingen die niet helder zijn.

Ik word onrustig van dingen
die niet helder zijn.

Zij is niet helder. Gina.
Liefde van mijn leven,
vuur van mijn lendenen,
zij is troebel,
ik zie het in haar ogen
wanneer ze me aankijkt
áls ze me al aankijkt.

Ze kijkt me niet meer aan.
Ze raakt me niet meer aan.
Ik ga eraan kapot.

Ik ben al kapot
en al die afzonderlijke delen
al die afzonderlijke kapotte delen
die moeten weer in elkaar gezet
die moeten weer één man vormen,
mij, ik ben een man, ik ben één man.

En deze man wil één vrouw: Gina.

En als Gina naar Rio wil,
dan moet deze man ervoor zorgen
dat we in Rio komen.

'Wil je nog een biertje, Hank?
Natuurlijk, ik trakteer,
daar ben ik je grote broer voor, toch?'

Z'n grote puppy-ogen worden nog groter,

zwellen op van dankbaarheid.
Ik haat dankbaarheid,
het maakt je afhankelijk van mensen,
en ik haat afhankelijke mensen,
dat zijn hulpbehoevende mensen,
die kunnen niks zelf.

Hank. Het nakomertje,
de lieveling van pa en ma.
Ik heb gevochten, het lot van de oudste,
met blaren in mijn handen
het pad moeten hakken door mijn jeugd
en hij huppelde me fluitend achterna.

Vol dankbaarheid.

Maar ja, mannetjes die cadeautjes krijgen,
die flikkeren op hun bek
wanneer het ophoudt,
wanneer het leven besluit
dat het genoeg is geweest.

Het leven van Hank wil z'n cadeautjes terug.

Z'n huwelijk ging de klippen op,
hij mag z'n kind niet zien
zolang die niks bijdraagt in de kosten,
maar ja,
geen baan, geen geld, geen vooruitzichten.

Enkel wanhoop.

Zo zie ik hem graag,

zo kan ik hem sturen.

Want ik heb gewonnen.

Ik.

Ik heb gewonnen van onze jeugd,
ik heb gewonnen van onze opvoeding,
ik heb gewonnen van onze pa.

Ik ben de winnaar van ons gezin.

Ik kreeg de baan,
ik had de vooruitzichten,
ik kreeg Gina.

Gina.

HANK

Ik ruik nog naar Gina.

Mijn handen, mijn kleren,
mijn lul, mijn gezicht,
alles ruikt naar mijn schoonzus.

Ik voel me niet eens schuldig.
Jawel, dat doe ik wel,
ik voel me schuldig.
Soort van.

En ik voel me goed.
Ook.

Vooral.

Ik zit tegenover mijn broer
en mijn hele lichaam stinkt nog
naar het geil van zijn vrouw.

Misschien ruikt hij het niet.
Misschien herkent hij de geur niet meer.

Weke papzak die probeert
kracht uit te stralen
maar niets meer dan woorden is.

Zweterige treurnis die probeert
zichzelf bij elkaar te houden
terwijl zijn vrouw bij hem weg drijft.

Hij heeft geen idee.

Hij klinkt als altijd arrogant
beter dan ik.

Niet dat ik denk dat ik beter ben dan hij,
nee, we hebben allebei verloren
van het leven.

Hij weet het alleen nog niet.

Hij zit te babbelen over geld
en geld, dat is, ja, dat is wel een dingetje.

Ik heb het namelijk niet.

Hij zegt dat hij een plan heeft.

'...een goed plan,
een plan dat ons geld op kan leveren,
dat klinkt goed, toch, geld?'

Hij heeft me vaak geslagen,
toen we kinderen waren.

Zou 'ie nu moeten proberen.

Hij heeft me vaak blauw geslagen
alsof de klappen die hij van pa kreeg,
de klappen die voor mij bestemd waren
toch nog bij mij moesten belanden.

Ik bewonderde mijn broer
ik vergaf hem de pakken slaag

ik was hem dankbaar voor zijn vuisten
in plaats van pa's riem
en ik haatte hem.

Sommige mensen zijn gif én genezing tegelijk.
Zoals chemo bij de kanker.
Mijn broer is chemo en kanker ineen.

Een neerwaartse spiraal
van slaan en aaien
en als je lang genoeg geslagen bent
is zelfs de aai een aanslag.

Mijn broer die mij een reddingslijn aanbiedt
biedt mij tegelijkertijd een strop aan.

Maar verzuipen of de galg,
stikken doe je toch,
vroeger of later.

'Wil je nog een biertje, Hank?'

Ik schud van nee,
daar heb ik geen geld voor, sorry.

'Ik trakteer,
daar ben ik je grote broer voor, toch?'

Dankbaarheid en haat
gaan hand in hand
kameraden.

Maar verzuipen doen we toch.

>ANDY

Hij schudt nee.
Hij kan niet eens een biertje betalen.
Niet eens een miezerig binnenlands biertje.

Alles volgens plan.

'Ik trakteer natuurlijk, broertje,
daar ben ik de oudste voor, jaja.'

Ik ruik Gina.

Zij is overal.
En als mijn plan niet slaagt,
is zij overal behalve bij mij.

Hank, mijn broertje, druipend van de ellende,
zoals hij probeert te verdwijnen in zijn glas bier,
proost, neem er nog een, maar je weet het, toch?,
je weet dat de oplossing van je problemen
niet op de bodem van je glas ligt.

'Proost!'

Hij kijkt me aan, zijn kop staat altijd
vijf seconden van een huilbui af,
toen hij jong was, vonden vrouwen dat gevoelig,
aantrekkelijk,
maar nu de tijd
zich in de rimpels op z'n kop vertoont,
vinden vrouwen het alleen nog zielig.

Hij kijkt me aan,
hij gelooft echt dat ik het licht ben,
het licht en het pad naar de redding,
hij zoekt in mijn ogen naar het anker,
naar de oplossing.

Ik hoef het maar te zeggen en hij doet het.

'Je hebt geld nodig, toch?' Hij knikt.
'Ik heb een tip, zaakje
met een volle kassa, d'r in, d'r uit,
't kan niet simpeler, kat in 't eitje.'

'Wat zeg je nou?' Hij legt z'n staart
tussen z'n benen, z'n oren plat in z'n nek
en hij wendt z'n ogen af. Lafaard.

'Wat zeg ik nou? Ik zeg ieder geld,
dat zeg ik. Ik zeg goud en stenen,
dat zeg ik. Ik zeg zeg maar dag met het handje
tegen je problemen en hallo Rio.'

'Rio?' Hank kijkt me aan.
'Wat moet ik met Rio?'

'Niks, je moet niks met Rio,
dat is een uitdrukking,
zeg maar dag betalingsachterstanden en
hallo omgangsregeling. Dat zeg ik.
En alles verzekerd, dus geen slachtoffers,
mocht je last krijgen van je geweten, mietje.'

Hij zucht. Hij gaat het doen.

Hij gaat tegensputteren, maar hij gaat het doen.
Hij gaat het doen omdat hij niks anders kan
doen.

'Ik weet het niet, Andy.'

'Vertrouw me gewoon, broertje.'

'Ik ben geen crimineel, ik ben vader.'

'Jij bent niks, Hank, jij bent blut,
en zolang jij je dochter niet mag zien
ben jij alleen in naam een vader,
een blutte vader van niks.'

'Wat is het voor een zaak?'

'Het is een juweliertje,
een familiezaakje, beveiliging van niks,
je gaat zaterdag,
dan is de weekopbrengst
nog niet naar de bank gebracht
en het ouwe wijf dat achter de kassa staat
die staat daar alleen. Die vormt geen probleem.'

Het begint hem te dagen.

'Je kent de zaak,
we hebben er allebei gewerkt.'

'De zaak van pa en ma?
Dat kan niet, Andy,
dat kan echt niet.'

>'Hoezo niet?

Je hebt vaak genoeg van pa gestolen,
waarom zou je er nu mee stoppen?

Zie het als voorschot op de erfenis,
je hebt het geld nú nodig,
waarom zou je wachten?'

Hij zucht.

'Ze zijn verzekerd toch?'

Ik knik.

Ik heb geen idee
maar wat maakt het uit.
Kan mij het verrotten
of ze d'r een cent van terugzien.

Ik heb het harder nodig dan zij.

'Jij hebt het harder nodig dan zij.'

Hij knikt.

Ok.

Het gaat goed komen.

Rio.

GINA

In de buitenechtelijke uurtjes
rond middernacht en later
lig ik weleens naar plafonds te staren
waarin ik weinig zie
dat me aanspreekt.

Maar: één stap gezet
is de weg gekozen.

stilte

Ik geloof dat ik het niet zo erg vind.
Om geen goed mens te zijn.

stilte

Ik wil gewoon

nou

nou ja

stilte

Ik weet niet eens of ik er recht op heb,
op

nou ja

stilte

Hij heeft het niet eens door, Andy.
Misschien vind ik dat het ergst.

stilte

Misschien moet ik gewoon
niet meer thuiskomen.

Maar waar moet ik dan heen?

Blijf ik in een cirkel lopen
haal ik mezelf in
kom ik mezelf tegen.

En dat ik dan geen idee heb
wat ik tegen mezelf moet zeggen.

Blijf?
Vlucht?

Ik blijf gevangen in die kooi
niet groter dan mijn eigen huid.

stilte

Ik zou me zo graag
alleen maar kleine dingen willen afvragen.

Tot ik me niks meer afvraag.

stilte

>Dit land moet ooit vol water zijn geweest
een kolkende zee vol leven
eencelligen die elkaar bevochten
longen ontwikkelden poten benen
een onafhankelijk opererende duim
taal spraak misverstanden
tot ze zich tot mijn lijf evolueerden.

En wat doe ik daarmee?

stilte

Plaatsen waar ik dit jaar wakker werd
naast onbekende mannen:

Bed. Portiek. Een iglotent. Trottoir.
Rangeerterrein. Strand. Achterbank.
Een plakkerige vloer. Een bos.
Loopgraaf. Museum voor Moderne
Kunsten. Zaagmolen. Onderaan de trap.

Het gangpad met de ontbijtgranen.
Spoelkeuken. De sneeuw. Vlindertuin.
Backstage. Dixie. Orkestbak. De cabine
van een hijskraan. Vuurtoren.
Hondenmand. Casting couch. Douche.

Het kantoortje van Human Resources.
Volkswagenbusje. Welkomstmat.
Kippenhok. Paardenstal. Koeienwei.
Darkroom. Speelgoedwinkel. Schuur.
Middeleeuwse kelder. Wachtkamer.

stilte

Ik zal het wel aan mezelf te danken hebben.

MOEDER (HANK)

Jij was altijd mijn liefste.

Andy zou het wel redden.
Die leek op zijn vader.
Grote bek, grote plannen,
de gave overal een mogelijkheid in te zien.

Jij niet, Hank.

Jij was zo zacht dat ik soms dacht
dat je homo zou worden.

Laat je vader het maar niet horen.

Oh jongen toch.

Wat is er met je gebeurd?

stilte

Je bestelt wel eens pizza
en durft dan de deur niet open te doen
wanneer de bezorger ervoor staat.

'Vouw maar op
en steek maar door de brievenbus.'

Past net, zonder doos.

Je welkomstmat is zo smerig
zo vettig glad

dat als je ooit de deur open durft te doen
voor bezoek
voor een meisje
ze het risico loopt uit te glijden
en haar nek te breken.

Maar misschien is dat een risico
dat je maar moet nemen.

Ik bedoel.

Pijn is onvermijdelijk lieverd,
maar dat betekent niet
dat je de aanraking
uit de weg moet gaan.

Want je hebt het wel,
een welkomstmat.

En al durf je niet zo goed
je wil het wel: de deur opendoen.

Iemand welkom heten.
Vastpakken.
Haar warmte voelen.

Een vreemdelinge
die een bekende wordt
een vriend, misschien,
of meer nog,
een geliefde.

Waar kan je nog meer op hopen?

>stille

Sorry, ik zeg rare dingen.

stille

Ik heb je al een tijdje niet gesproken,
lieverd, bel me eens.

Ik zou graag weten
of het goed met je gaat.

HANK

'Luister effe, ma,
ik doe dit niet voor mezelf, hè.

Hé ma.

Ma?

Kijk me even aan, ma, hier, in m'n ogen.

Ik heb je iets te vertellen, ik zou graag...

Ma?

Niet wegstijven, ma, ik zou graag willen...

Ik zou graag willen dat je eens naar me luistert.

Ma?

Zou je voor één keer naar me willen luisteren?'

M'n moeder kijkt naar me op en knikt,
troebele ogen, natuurlijk, mijn moeder
weet zichzelf altijd tot het slachtoffer te maken,
maar goed, ze luistert. Het werd tijd.

'Ik doe dit dus niet voor mezelf, hè,
dat wil ik maar even uit de lucht hebben,
zo ben ik niet, ik ben een goed mens,
ik doe niks voor mezelf, ik ben dienstbaar,
ik probeer alleen maar goed te doen,
ik probeer het alleen maar goed te doen,
voor Daantje, mijn dochter, mijn liefde.

Want Daantje, mijn dochter, jouw kleindochter,
ma, die wil met haar vriendinnen naar de Lion
King. En kijk, luister, ik gun haar alles, mijn
Daantje, maar je moet snappen, ma, ik loop
achter met de huur, ik heb al tijden geen
alimentatie kunnen betalen, elke maand

wordt de hypotheek van het huis waar mijn ex me uit getrappt heeft van mijn rekening getrokken en ik kom in mijn buurt geen supermarkt meer in omdat ik iets te vaak ben vergeten af te rekenen.

Dus dat komt er ook nog bij.

En oh ja, ik heb schulden, ma, jesus, bij het soort mensen waar je geen schulden bij wil hebben, knieschijfverbrijzelende-schot-in-het-achterhoofd soort mensen. Dus dat mijn Daantje, mijn harteklop in vol galop, met haar schoolvriendinnetjes naar de Lion King wil, – duur kaartje, eerste rang natuurlijk, en dat is nog exclusief busreis, hotelovernachting, ontbijt, snacks, twaalfuurtje, verzekering en een Happy Meal, ja, ma, het is een heel weekdij weg, die twaalfjarigen van tegenwoordig weten wel wat genieten is – dus dat Daantje dus als allerallerallerallerliefste wens heeft om naar de Lion King te gaan, en dat ik moet zeggen sorry lieverd, sorry maar dat kan pappa niet betalen, en dat zij dan zegt, zégt, niet schreeuwt, niet krijst, maar heel beheerst zégt 'jesus pap, wat ben jij een loser zeg, wat ben jij gênant,' en dan ophangt, heel beschaafd afscheid neemt en ophangt, dat, ma, dat, eh, stimuleert mij tot onorthodoxe stappen.

Ma?

Even blijven concentreren ma.

>Niet huilen ma,
ik word echt heel chagrijnig
van dat slachtofferschap van jou,
hou je ogen droog of ik schiet.

Ja, ma, ik weet dat het even schrikken is,
een gekke combinatie, zo, je zoon,
een geweer, je juwelierszaak,
dat valt moeilijk te rijmen, bij elkaar,
maar ja, ma, de wereld is een rotplek.

Dat zegt Gina altijd. De vrouw van Andy.
Jouw schoondochter. Wist je dat ik haar neuk?
Dat ik de echtgenote van mijn broer neuk,
jouw zoon?

Nee, dat wist je niet, hè.

Ik voel me niet zo goed, de laatste tijd, ma,
ik heb stress. En depressies. En zorgen.
Ik voel me alleen goed als ik met haar ben.
En dan eigenlijk alleen op dat korte moment
dat ik niet word verscheurd door schuldgevoel.

Want hé, ik ben ook maar een mens, hè ma,
ik ben er niet trots op dat ik met de vrouw van
mijn broer neuk, ik schaam me kapot. Alleen
die paar seconden niet, die paar seconden vlak
voordat ik in haar klaarkom, of op haar, of
over haar heen, ma, die paar seconden vlak
voordat ik spuit. Dan ben ik gelukkig.

Houdt meteen weer op.

>Die ellende komt als een boemerang terug.

Ik zou d'r mee willen nemen, naar een tropisch oord, en dan gelukkig zijn, Daantje komt dan ook mee, heb ik eindelijk een gelukkig gezinnetje, eindelijk, in Rio, ofzo, geen idee waarom ik aan Rio denk, maar dan heb ik geld nodig, ma, en weet je, dat ga jij me geven. Ja. Jij. Jij gaat deze sporttas vullen met alles wat er in de kluis zit, en daarna met alle ringen, kettingen, juwelen, weet ik veel wat je hier hebt, met alles wat ook maar een dollar waard is, dat stop je hierin. En dan ga ik weg. En dan, ma, dan ga ik gelukkig worden en de rest kan me geen reet schelen.'

Ik gooi de sporttas naar mijn moeder, stevig ding, heeft me mijn laatste centen gekost, en zij vangt hem, trekt de kassalade open, grijpt iets, geen geld, iets, grijs, iets dat glimt, dat er stevig uitziet, metaal, ze grijpt, een wapen?

Wil die teef d'r eigen zoon neerschieten?
Is het dan al zo ver gekomen in deze verrotte wereld, dat moeders het kind dat ze gebaard hebben de wereld uit kunnen schieten?
Nee, oh nee, niet vandaag, de verwekster zal haar nageslacht niet doden.

Dus ik schiet.

En de schouder van mijn moeder spat zowat uit elkaar.

>Haar wapen slingert haar hand uit en komt voor mijn voeten terecht.

Het is een sleutelhanger.

Een hotelsleutelhanger.
Van het hotel waar zij en pa de huwelijksnacht hebben doorgebracht.
Een sleutelhanger met de sleutel van de kluis eraan.

Dit is een fucking griekse tragedie.

Het was een simpel plan.
Geen gewonden.
Gewoon, d'r in, d'r uit, en geld.

Het was een simpel plan
maar het is een fucking tragedie.

'Jezus, ma, kan je niet uitkijken, heb je dan nooit films gekeken?
Je moet geen onverwachte bewegingen maken wanneer iemand je onder schot houdt, jesus, ontzettende trut dat je d'r bent, moet je jezelf nou zien!'

En ze glimlacht. Ze zakt tegen de muur en glimlacht, het bloed stroomt uit haar schouder,
of wat ervan over is, en ze glimlacht, kijkt me aan, glimlacht, zakt op de grond, glimlacht en ze zegt: 'het spijt me, jongen.'

Hogedletter?

>En dan doet ze haar ogen dicht.

stilte

Maar ze ademt nog.

stilte

Het eerste schot was zelfverdediging.
Het tweede schot was genade.

stilte

Dit is een fucking griekse tragedie
broer verraadt broer
zoon vermoordt moeder
het is bloed tegen bloed
een fucking tragedie
we weten alleen niet welke goden
als aasgieren om onze hoofden cirkelen,
alleen dat er geen andere uitkomst is
dan de ondergang.

En dan de hel.

Ik gris het geld uit de kas,
het is verdomme te weinig
het is verdomme veel te weinig
het is verdomme net genoeg
voor een kaartje voor de Lion King.

De rest ligt achter slot en code in de kluis.
Stenen, sieraden, het grote geld.

Er is niks...

Niks behalve een paar tientjes in de kassa
en de trouwring van ma.

Ik wrik de ring van haar vinger
en ik ren weg.

Ik moet Daantje bellen.

Ik moet Daantje bellen,
zeggen dat ik geen loser ben.

VADER (ANDY)

Wij zijn familie.

In deze eeuw waarin alles mogelijk is
betekent dat misschien niet veel.

In deze hoek van de wereld
waarin het gaat om ik ik ik
betekent dat misschien niet veel.

Maar voor mij wel.
Wij zijn familie.

En vandaag begraven wij mijn vrouw.
Jullie moeder.

Hank. Jij bent haar zoon.
Andy. Jij bent haar zoon.
Gina, ze beschouwde jou
als haar eigen dochter.

Wij zijn familie.

En met haar dood is het kloppend hart
uit onze familie gerukt.

Want ik weet niet hoe het moet.
Een vader zijn.
Een goede vader zijn.
Dat heb ik nooit geweten.

Het spijt me.

>Ik ben dankbaar voor elke dag
dat jullie moeder naast mij heeft gestaan.

Zij compenseerde
wat er bij mij ontbrak
en zonder haar
ben ik een wandelend
en gapend gat.

En het spijt me.

Het spijt me
dat ik niet kan zijn
wat jullie nodig hebben.

Een moeder.
Iemand die de pijn wegneemt.
Pijn die ik, misschien, soms, heb veroorzaakt.

Vandaag begraven wij jullie moeder.

stilte

Het is niet eerlijk.
Het is niet eerlijk.
Het is niet eerlijk.

GINA

'Trouw met me,' zegt 'ie.

Ik denk niet dat ik het goed versta.
Wat?

'Trouw met me.'

Jezus, denk ik,
alsof één mislukt huwelijk niet genoeg is.

Hank gaat zelfs op zijn knie zitten.
Hij trilt.

'Ik ben geen loser, Gina.'
Zegt 'ie. 'Misschien ook geen held,
geen superman, geen man zelfs, soms.
En rijk ben ik ook niet.'

Zeg als dit je verkooppraatje is
moet je misschien opnieuw beginnen.

'Maar ik weet wel wat liefde is en,
als het nodig is, ben ik bereid offers te maken.'

Hij haalt een ring tevoorschijn.

'Ga met me mee,
naar weet ik veel waar,
naar waar jij maar heen wil.

Trouw met me.'

>Die ring komt me bekend voor.

'Trouw met me,
troost me.'

Wat is er gebeurd, Hank,
waar heb je het over,
is dat bloed?

'Ik ben geen loser,'
zegt hij
schreeuwt hij,
'ik ben geen loser!'

Nu pas zie ik het.
Hij lijkt op zijn broer.
Een ander omhulsel, misschien,
maar onder die huid precies hetzelfde.

Gemaakt voor de misère,
niet in staat zichzelf
uit zijn eigen moeras te trekken,
op zoek naar iemand
om samen met hem naar de bodem te zinken.

Zelfs het dieptepunt
kan hij niet in zijn eentje bereiken.

Ga weg, Hank.

Hij blijft zitten.

'Niet voor je me een antwoord geeft.'

>Een antwoord?
Goed.
Als je het wil horen.
Nee.
Natuurlijk niet.
Nee.

Nooit.

Sterker nog,
ik denk
dat wij onze beste tijd hebben gehad.

Hij blijft zitten,
op een knie
handen om de ring gevouwen.

Hij trilt.
Mompelt.

Ben je nou aan het bidden?

'Neuk me dan.'

Hij staat op, grijpt me vast.

'Een afscheidswip.'

Hij trekt mijn rok omhoog
duwt mijn onderbroek opzij
wringt zijn gore tengels
bij me naar binnen.

'Zie, je bent nat,
neuk me, fuck me goodbye.'

Ik weet niet of dit een aanranding
of een klucht is,
ik ben vooral heel erg moe.

'Je weet niet wat ik voor je gedaan heb!'
Zegt 'ie. Jank 'ie.

Ik heb hier geen zin in.
Walging, medelijden, treurnis.
Het leven is een opeenvolging
van teleurstellingen
en dan ga je dood.

'Ik scheur je zak open
en bijt je ballen eraf, Hank,
als je die tenminste zou hebben.

En nu met die smerige poten van je
uit mijn kut.'

Hij kijkt me aan, lijkt zich te realiseren
waar hij mee bezig is en schrikt.

Nu geen sorry zeggen, loser.

'Sorry.' Zegt 'ie.

Loser.

Hij trekt zijn hand terug.

Strijkt mijn rok glad.

'Sorry.'

Ik denk dat je beter kan gaan,
Hank.

ANDY

Ik kom thuis en mijn broertje zit op mijn bank.

In zijn jas gedoken,
natte ogen,
handen diep in zijn zakken.

Volgens mij heeft hij in zijn broek gepist.

Broertje.

De kip die zich adelaarachtig
en vanaf de hoogste tak
de wijde wereld tegemoet vloog,
viel, snavel eerst, te pletter op het erf.

Wie vlucht er weg
van zijn moeders begrafenis?

Lafaard.

'Dat was een mooie begrafenis, vond je niet?'

Hij kan er niet om lachen.

'Luister, ze was oud,
dan hoort doodgaan bij het leven
je moet er niet te lang bij stilstaan.
Het was een bedrijfsongeluk.'

Huilt hij nou?

'Risico van het vak.'

Ik snap het wel,
het is natuurlijk ook gewoon kut,
je moeder doodschieten is één ding,
maar dat je er niks aan overhoudt
dat haalt de dingen een beetje uit evenwicht.

En Hank, die is niet zo evenwichtig.

'Luister, als je je klote voelt,
dan heb ik wel iets voor je,
iets dat de pijn wegneemt.
Ik kan het je aanraden.'

Hij haalt iets uit zijn zak
en slaat het op de glazen tafel.

'Voorzichtig man,
dat ding is breekbaar.'

Op de glazen tafel ligt de ring van ma.

'Jezus christus,
je berooft een juwelier
en het enige dat je thuisbrengt
is de trouwring van ma.

Wat moet ik daarmee? Verpatsen?
Het is niet goed genoeg, Hank.'

Hij kijkt me aan
met die hondenogen

meisjesmagneten
tot ze doorkrijgen wat een klaploper het is.
Dan zijn ze snel weg.
De meisjes.

Hij schraapt zijn keel.
Vastberaden blik.
Ik kap hem af.

'Wat, broertje, ga je iets zeggen?
Wil je me eens goed de waarheid vertellen?
Ja? Ga je genadeloos eerlijk zijn?
Is nergens voor nodig, broertje.
Ik weet precies hoe jij over mij denkt.
Dat is precies hoe ik over jou denk.'

Hij kijkt me aan.
Recht in mijn ogen.
Dat doet 'ie anders nooit.

Glimlacht 'ie?

'Ik zal het maar gewoon opbiechten
ik doe het met Gina.'

Hij glimlacht.

'Ik neuk je vrouw.
Van achteren, van voren, in d'r bek,
tussen d'r tietjes, in haar kont.

Als je d'r billen afkwast
zal je mijn vingerafdrukken vinden.

>Ik neuk al een jaar met haar,
sukkel,
een jaar
en je hebt geen kut in de gaten.

Jij verdient haar niet.'

Ik weet niet zo goed wat erna gebeurt.

Het wordt zwart voor mijn ogen
en dan een lichtflits.

HANK

'Ik zal het maar gewoon zeggen
ik doe het met Gina.'

Voor het eerst glijdt die arrogante grijs
van die verlopen kop.

Ja, ik ben een mislukkeling
een mislukking
mislukt
maar hij ook.

Jij ook, broer.

'Tk neuk je vrouw.
Van achteren, van voren, in d'r mond,
tussen d'r tietjes en in haar kont.'

Nou ja, alleen op z'n hondjes,
maar dat hoeft die lul niet te weten.

'Als je d'r billen afkwast
zal je mijn vingerafdrukken vinden.

Ik heb zo vaak over d'r heen gespoten
dat ze stijf rechtop in slaap kan vallen.'

Verder kom ik niet
want de stier valt aan.

En struikelt.

Met z'n dikke verzakte kop
op de glazen tafel.

Pats.
Scherf in zijn buik,
scherf in zijn nek,
scherf in zijn zij.

Dit ziet er niet goed uit.

Scherf rechtop in zijn pols.

Tot hij het glas eruit trekt
heeft hij een én geen
slagaderlijke bloeding tegelijk.

Shit.
Dit was niet helemaal de bedoeling.

stilte

Ik wil de scherven uit zijn lijf trekken,
maar ik durf niet, bang
dat ik het alleen maar erger maak,
alles wat ik aanraak
verandert in stront, ik
weet niet wat ik moet doen, broer,
vertel me dan wat ik moet doen,
maar hij zegt niks, zegt niks,
ik pak hem vast, mijn broer,
ik omhels hem, omhels hem,
en duw zo een paar scherven
dieper zijn vlees in, sorry, broer

alles wat ik doe
maakt alles alleen maar erger
ik kan beter weg gaan
ik kan beter weg
sorry broer
ik moet hier weg.

GINA

Laat hem doodbloeden.
Ik ben hier weg.

Dat is het eerste wat ik denk
wanneer ik binnenkom
de glazen tafel in scherven zie
en Andy
met scherven in zijn lijf
op de bank zie zitten.

Ik schrik ervan.
Zo hard ben ik niet.
Toch?
Zo hard ben ik niet geworden?
Hoe ben ik zo hard geworden?

Ik duw de gedachte weg
pak een natte theedoek
begin zijn wonden schoon te maken
hoop dat hij niet te veel bloed heeft verloren
misschien is het bloeden nog niet gestopt
ik pak hem vast
ik zeg iets zachts
iets liefs
iets om hem te troosten
te helen
hier te houden
dat kan ik nog wel toch?

En dan zie ik die spuit in zijn lies hangen.

Wattenschijfje op tafel, aansteker,
zwartgeblakerd lepeltje.

Ik had het natuurlijk kunnen weten.
Dat het enige wat die lul nog klaar spuit
shit in z'n lijf is.

Prima.

Mijn hart is een handgranaat
ik trek de pin eruit.

Ik ben weg.

Ik draai me om en hoor zijn adem stokken.
Weer schrik ik.
Ergens onder de walging
gloeit nog wat warmte.
Vrees ik.

Hij zou toch niet dood zijn?

Alsjeblieft niet?

En dan komt hij weer tot leven
met een natte
stinkende scheet.

Ik beschouw het maar als een teken gods,
bel een ambulance
en pak mijn koffer.

Tijd om te gaan.

>Tijd om een keuze te maken.
Echt een keuze te maken.
Een goede keuze te maken.

Laat ik nou voor een keer in mijn leven
een goede keuze maken.

Wanneer ik het appartement uit loop
kijk ik een laatste keer naar Andy.

Zijn ogen glinsteren.
Glinsteren als de eerste keer dat ik hem zag.
Toen ik dacht dat er nog toekomst was.

Toen er misschien wel iets
van liefde was.

Ik leg mijn hand op zijn wang,
buig me naar hem toe,
voorzichtig
om geen bloed op mijn kleren te krijgen
en ik kus hem.

Een slecht mens zou op hem spugen
ik ben geen slecht mens.
Ik kus hem.

Ik weet niet of dat me een goed mens maakt.

Dag lieverd, zeg ik,
dag. Zorg een beetje voor jezelf.

Hij mompelt iets.

>'Mijn afzonderlijke delen
maken geen geheel.'

Nee.
Nee, dat doen ze niet.
Maar je hebt het tenminste geprobeerd.

Hij hoest.
Het klinkt als

ANDY
Hoer.

GINA
Tijd om te gaan.

Portemonnee mee, sleutels, sigaretten,
lippenstift, Labello, handgranaat,
strippenkaart en paracetamol.

Ik ben de deur uit.

Op weg naar beneden
komen twee ambulancebroeders
me tegemoet rennen.

'Bovenste etage,
deur staat open.'

Zeg ik.

'En een prettige dag nog.'

Ze rennen door,
ik loop weg.

Huil ik nou?

ANDY

Mijn afzonderlijke delen
maken geen geheel.

Mijn maag zweeft ergens
boven een gootsteen,
mijn lever stuitert
met harde knobbels
boven het bed,
mijn huid spant om een schemerlamp
en mijn botten dansen
op de rand van het balkon.

Ik kan de diepte zien,
één oog naar beneden gericht,
de ander op de planeten.

Mars is te zien vannacht.
Rood.
Mijn bloed bruist
door de gangen van dit ziekenhuis.

De helft van het vocht in mijn lijf
is niet van mij.

De kamers van mijn hart
zijn leeggehaald
door inbrekers en deurwaarders.

Waar ben ik?

Mijn hypothalamus

ligt in een nierbekken,
mijn handen hangen
langs een operatietafel
mijn lul ligt
op sterk water.

Ze moeten me in elkaar zetten
al mijn delen bij elkaar graaien
en aan elkaar naaien.

Ik wil een geheel zijn.

Ik word bij elkaar gehouden
met naaigaren, verband
steriel gaas en angst.

Mijn neus hangt in de gang
ik ruik mijn vader langs lopen,
zijn aftershave,
mijn oor, verscholen in een scharnier,
registreert dat mijn vader
de ziekenhuiskamer binnenkomt.

Hij kijkt bezorgd. Hij zegt:

'Het glas heeft je lichaam
op verschillende plekken doorboord.

Het scheelde maar zo weinig
of er was een slagader geraakt.

Je hebt geluk jongen,
de duivel heeft je nog niet te pakken.'

>Ik grinnik. Weet hij veel.

'Toen jullie het huis uit waren
keek ze me aan en vroeg ze
'hebben we het nou goed gedaan?'

En ik zei, ik denk het, ik bedoel,
ze moeten misschien in therapie,
maar wie is dat niet, tegenwoordig,
dat is meer een manier van leven
dan een noodzaak, toch? Dus ja,
waarschijnlijk hebben we het wel
goed gedaan.

Maar eerlijk gezegd heb ik geen idee.'

Ik wil zeggen dat hij z'n bek moet houden,
maar ik krijg mijn tong niet in beweging.
Mijn vader geeft me een slok water.
Zorgzaam. Liefdevol. Ik haat hem.

'Ik hield van jullie, natuurlijk, maar,
liefde, dat kregen jullie van je moeder.

Jullie moeder.
We hadden nog een leven voor ons.
We zouden dit jaar voor ons gouden jubileum
onze huwelijksreis overdoen.

We zouden naar Rio.

Rio. Daar waren we toch het gelukkigst.'

Hou je bek.

'Het spijt me, Andy.

Het spijt me dat ik niet kon zijn
wat je nodig had.

Het spijt me
dat ik niet de man was
van de omhelzing
of het opbeurende woord.

Ik heb geprobeerd...
ik wilde... Ik wilde dat je
het beter zouden doen.

Beter dan ik.

En ik dacht dat als ik...
Als ik zacht zou zijn
dat ik jou dan zacht zou maken.

Het is een rotwereld, daarbuiten,
en ik... ik wilde je hard maken.

Hard genoeg.'

Ik blaf een zin uit. Gekraak.
Hij houdt zijn hoofd schuin.
Ik probeer het nog een keer.
Met moeite. Ik wring de woorden uit.

'Ik hoef jouw spijt niet.'

>'Je krijgt het toch.'

Hij kijkt bedroefd.

'Het spijt me dat je dit bent geworden.'

Hij is even stil. Hij haalt dan iets uit zijn
broekzak.

'Ze hebben de ring van je moeder gevonden,
onze trouwring.'

Hij houdt de trouwring van mijn moeder
voor mijn gezicht.

'Onze trouwring. Hebben ze gevonden.
Weet je waar?'

Ik was het niet
Hank was het.
Hank heeft het gedaan.

Pa pakt zijn riem.

Ik begin te huilen.

'Niet bang zijn jongen.

Angst maakt alles erger.'

Mijn woorden dode vissen die
buikje boven
naar de oppervlakte drijven.

>'Ik ben niet gelukkig, pa.'

Hij glimlacht.
Zegt met iets van zachtheid in zijn stem.

'Niemand is gelukkig.
Waarom denkt iedereen toch
dat hij recht heeft op geluk?

Je leeft, je ademt, is dat niet genoeg?'

Ik weet het niet. Is dat genoeg?

'Het is genoeg.

Rustig maar.

Aanvaard.

Geloof me of niet, Andy.

Maar dit is genade.'

ANDY

Hij legt zijn riem om mijn nek
trekt aan
ik voel mijn aders opbollen
en de roes
binnen
stromen.

Mijn maag wordt
mijn buikholte binnen gezogen,
mijn lever fluistert
zachtjes in mijn zij,
mijn huid omvat
mijn botten, spieren, zenuwen
houdt alles bij elkaar.

Ik word weer één.

Mijn bloed kruipt trager
door mijn aderen.

Ik sluit mijn ogen.

Mijn hart kruipt terug
het gat in mijn borstkas in.

Al mijn onderdelen
liggen op de juiste plaats
en ik
eindelijk één lichaam
verlaat mijn lijf.

Geen vergiffenis
maar ook geen haat meer
alleen een koel verlangen
naar de dood.

En de vage hoop
dat de dood op Rio lijkt.

Geef Rio maar de schuld ging bij Likeminds' Non Profit Kapitalist i.s.m. Bellevue Lunch-theater in première op 30 september 2017 in Theater Bellevue in Amsterdam

GINA Whitney Sawyer
ANDY Mark Kraan *JK*
HANK Joost Bolt

Regie: Mustafa Duygulu
Scenografie: Ruben Wijnstok
Geluidsontwerp: Tim Olivier Somer
Lichtontwerp: Remko van den Ende

www.likeminds.nl
www.bellevuelunch.nl

Ok?

Geef Rio maar de schuld is geïnspireerd op personages en plot van de film *Before the devil knows you're dead* van Sidney Lumet

Jibbe Willems (Arnhem, 1977) is afgestudeerd aan de Toneelacademie Maastricht. Als toneel-schrijver werkte hij onder andere voor het Nationale Toneel, Oostpool, De Utrechtse Spelen, Het Zuidelijk Toneel, Frascati, De Toneelschuur en Toneelgroep Maastricht. Zijn werk is vertaald en opgevoerd in Rusland, Brazilië, Zuid-Afrika, Duitsland, Spanje, Suriname, Mexico en zelfs België. Iedere maand is hij te zien in de satirische theatershow *De Orde van de Dag*. In 2015 trad hij aan als huis-schrijver van Toneelgroep Maastricht • *punt*

www.jibbewillems.nl

Toneelwerk

Geef Rio maar de schuld – 2017
Pinkpop, een muzikaal liefdesverhaal – 2017
*Burgerlijke Schemering** – 2017
Het belangrijkste jaar van de mensheid – 2016
We Hadden Liefde, We Hadden Wapens – 2016
The Gentle Woman – 2016
Winnen is belangrijker dan meedoen – 2016
Pretpark – 2016
*Eyes Wide Shut** – 2016
*Dijkdrift** – 2016
Made In Here – 2016
Mariken – 2016
De Marginalia – 2016
The Tourists – 2016

*Iets van troost** – 2015
*Othello** – een vrije vertaling – 2015
*Motief knokpartij bruiloft nog steeds onbekend** – 2015
*Waar het vlakke land gaat plooiën** – 2015
*Leo & Lena** – 2014
*The Truth About Kate** – 2014
En Hier Is Lijf – 2014
Rotgod – 2014
Staat van geluk – 2014
De Uitvaart – 2014
*Naar de hemel wijzen** – 2013
Conversations with my mother – 2013
Gluren – 2013
Het water en de wees – 2013
Kid Dynamite – 2013
Tussentijd – 2013
Lachgas – 2012
Kabel – 2012
Raven – 2012
Noem hem Pinokkio – 2012
Vrije val – 2012
De Achtste Dag – 2012
Nachtmis – 2012, 2011, 2010
Mis voor ongelovigen – 2011
Eindland – 2011
Oscar en zijn moeder – 2011
Iets om van te huilen – 2011
Een goed mens – 2011
Verzet in vreedstijd – 2010
Te koop: schrijver – 2010
Barry – 2010
Texel/Texas – 2010
MAC – 2009

JE KAN JE NIET VERSTOPPEN DOOR JE OGEN
DICHT TE DOEN – 2008
Schrikkeluur – 2008
De negende cirkel – 2008
Pop – 2008
Taxi – 2008
Antigone – 2008
Apocalypso – 2008
Tekst en eten – 2008
Scharrel – 2008
De rattenvangster – 2007
TestosterTony – 2007
Roest – 2007
Zee van gras – 2007
Lola – 2007
Terrorisme voor beginners – 2006
Route du soleil – 2006
Galaxica – 2005

*Deze teksten verschenen eerder in de reeks van
De Nieuwe Toneelbibliotheek (#167, 207, 232, 278,
279, 292, 321, 341 en 368)

- # 416 Jibbe Willems
Geef Rio maar de schuld
- # 415 Anoenk Nuyens, Rebekka de Wit
Tenzij je een beter plan hebt
- # 414 Tine van Aerschof
Illusies
- # 413 Marieke Dijkwel, Simone van Hulst, Tobias Kokkelmans
De taal van de toeschouwer
- # 412 Mieneke Bakker, Wiel Beijer
Ich bau dir ein Schloss
- # 411 Matthias Van der brul
gebergte
- # 410 Erik Bindervoet
Hotel informatie van Hotel de Olifant alias...
- # 409 Bruno Mistiaen
Een kut voor een kut
- # 408 Rob de Graaf
Romp
- # 407 Ludwig Dierinck & Alain Pringels
Trojaanse vrouwen
- # 406 Magne van den Berg
Das lange Nachspiel einer ... (vertaling Eva Pieper, DE)
- # 405 Marijn van der Jagt, Czeslaw de Wijs
Gesprekken met Makers: Marien Jongewaard
- # 404 Henrik Ibsen
De vrouw van de zee (vertaling Marcel Otten)# 403
Italo Svevo
Eeuwige Jeugd (vertaling Jaap Dieleman)
- # 402 Esther Krol
Vuile was en witte lakens
- # 401 Decoratelier
Infini 1-15 (ENG)
- # 400 Barbara Claes, Stefanie Claes
Euthanasie met Barbara en Stefanie
- # 399 Dounia Mahammet
Salut Copain
- # 398 Joachim Robbrecht
Crashtest Ibsen: pijler van de samenleving

- # 397 Henrik Ibsen
Kleine Eyolf (vertaling Marcel Otten)
- # 396 Frank Siera
HOOPDROL
- # 395 Maria Tryti Vennerød
Zuiver (vertaling Maaïke van Rijn)
- # 394 Tale Næss
Strommer / Wilde (vertaling Maaïke van Rijn)
- # 393 Jesper Halle
De Bosjes (vertaling Tom Kleijn)
- # 392 Kristofer Grønskag
Satellieten aan de hemel (vertaling Gerardjan Rijnders)
- # 391 Fredrik Brattberg
De terugkomsten (vertaling Eline Jongasma)
- # 390 Maaïke van Rijn (redactie)
Ferske Norske: artikelen en interviews
- # 389 Wildemeersch, Palmers & Eggers
L'étude – nu slaat de chaos los
- # 388 Freek Mariën
De schaar van de tsaar
- # 387 Tjeerd Bischoff
Koning van het grasland
- # 386 Tiago Rodrigues
Lief en leed in het leven van de giraf (vert. Deputter, e.a.)
- # 385 BOG. – Sanne Vanderbruggen
DAM.
- # 384 Rik van den Bos
Find me a boring stone
- # 383 Hof van Eede
Vanish Beach
- # 382 Compagnie de Koe
De man die zijn haar kort liet knippen
- # 381 Bernard Dewulf
Carrousel
- # 380 Daniël van Klaveren
Maarten de Meeuw
- # 379 Daniël van Klaveren
Nadia / Jamal

Kijk voor een volledig overzicht op:

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

De Nieuwe Toneelbibliotheek geeft sinds 2009 toneelteksten en vertalingen uit van Vlaamse en Nederlandse hand. De bibliotheek groeit gestaag. De zakboekjes zijn te koop op de website, in boekwinkels, in theaters, bij gezelschappen en uit een boekjesautomaat, maar goedkoper nog via een *abonnement*. Een abonnement is te bestellen op:

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl